

Γυναίκες - φονταμενταλισμός - άβατο

Με ευχαρίστηση λάβαμε από την Ευρωβουλευτή κ. Άννα Καραμάνου τα συμπεράσματα της Επιτροπής Ελευθεριών και Δικαιωμάτων των Πολιτών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μετά από συζήτηση της Επιτροπής αυτής πάνω σε σχέδιο γνωμοδότησης που συνέταξε η κ. Καραμάνου για το θέμα: Γυναίκες και φονταμενταλισμός.

Τα συμπεράσματα αυτά, τα οποία διαβιβάζονται στην Επιτροπή για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και τις Ίσες Ευκαιρίες που είναι η αρμόδια επί της ουσίας, εφόσον υιοθετηθούν από αυτήν θα τεθούν προς έγκριση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Πρόκειται για ένα κείμενο ιδιαίτερος ενδιαφέρον διότι ουσιαστικά κωδικοποιεί τις κυριότερες διατάξεις που υπάρχουν στο Διεθνές Δίκαιο για την ισότητα των φύλων, ιδίως σχετικά με το σύγχρονο φαινόμενο του φονταμενταλισμού, που έχει αναγάγει σε αληθινή τραγωδία τη ζωή όχι λίγων γυναικών του πλανήτη μας.

Τα συμπεράσματα-πρόταση για ψήφισμα του Ευρωκοινοβουλίου βάλλουν κατά παντός είδους φονταμενταλισμού, ιδίως όμως του θρησκευτικού, ο οποίος επεμβαίνει σε κρατικές αρμοδιότητες με πρόφαση θρησκευτικές παραδόσεις, οι οποίες στην πραγματικότητα αποτελούν κατάργηση όχι μόνο της πολιτικής εξουσίας αλλά και θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων της γυναίκας.

Είναι προφανές ότι το θέμα είναι τόσο ενδιαφέρον ώστε αξίζει να δημοσιευθεί ολόκληρη η πρόταση στον "Άγωνα της Γυναίκας".

Θα θέλαμε μόνο να τονίσουμε ειδικότερα δύο σημεία:

Το πρώτο είναι ότι η παράγραφος 5 του Κεφ. I της Παγκόσμιας Διακήρυξης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου της Βιέννης (1993) διατυπώνει επιγραμματικότερα και σαφέστερα το βασικό κανόνα για τον φονταμενταλισμό.

Το άρθρο αυτό θεσπίζει ότι οι εθνικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες ιστορικής, πολιτισμικής και θρησκευτικής φύσης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Όταν όμως αυτές συγκρούονται με τα Δικαιώματα του Ανθρώπου είναι καθήκον των κρατών, ανεξαρτήτως του πολιτικού, οικονομικού και πολιτισμικού συστήματός τους, να προάγουν και να προστατεύουν τα ανθρωπίνια δικαιώματα.

Δεύτερη παρατήρηση είναι ότι στην παράγραφο 13 των Συμπερασμάτων, σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται κάθε αποκλεισμός των γυναικών από την κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή, ρητώς αναφέρεται και ο αποκλεισμός της πρόσβασης των γυναικών σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές του πλανήτη.

Είναι προφανές ότι απ' αυτήν την παράγραφο ορμήθηκε και η κ. Καραμάνου για να προτείνει την κατάργηση του άβατου στο Άγιον Όρος.

Είναι βέβαιον ότι η απαγόρευση αυτή είναι πλέον αναχρονιστική. Όμως δεν θεωρούμε ότι είναι θέμα ανισότητας σε βάρος των γυναικών, όπως δε μπορεί να θεωρηθεί και η απαγόρευση εισόδου ανδρών σε ορισμένα γυναικεία μοναστήρια ανισότητα σε βάρος των ανδρών. Ειδικά για το Άγιον Όρος –που υπάρχει μάλιστα και αυτονομία διοίκησης– οι εκεί μονές θεωρούν ότι διαταράσσει την προσπάθεια των μοναχών για υπερνίκηση των αδυναμιών και πειρασμών της σάρκας η ελεύθερη είσοδος των γυναικών και δε μπορεί κανείς να τους επιβάλλει ν' αλλάξουν αντιλήψεις και να τροποποιήσουν τους κανόνες που διέπουν τη ζωή τους. Το ίδιο ισχύει και για τα γυναικεία μοναστήρια.

Ωστόσο χρήσιμο είναι να βάλλονται ως αναχρονιστικές αυτές οι αντιλήψεις και θέσεις καθώς και άλλες που δυστυχώς κρατούν στην ορθόδοξη εκκλησία, (π.χ. απαγόρευση εισαγωγής γυναικών στις Εκκλησιαστικές Σχολές – βλ. τεύχος 68 του "Άγωνα της Γυναίκας", σελ. 53 – ή η απαγόρευση οικογενειακού προγραμματισμού κ.ά.), που, αυτές, αποτελούν πράγματι διακρίσεις μειοτικές ανθρωπίνων δικαιωμάτων του γυναικείου φύλου

Και μόνο το γεγονός ότι σήμερα η αρχή του άβατου για τις γυναίκες στο Άγιον Όρος στηρίζεται σε κανόνα του έτους 1045 είναι επαρκής απόδειξη για τη μη παρακολούθηση της εξέλιξης, επί ολόκληρη χιλιετία, της θέσης της γυναίκας και των σχέσεων των δύο φύλων στην κοινωνία μας.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Η Επιτροπή Ελευθεριών και Δικαιωμάτων των Πολιτών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων καλεί την Επιτροπή για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και τις Ίσες Ευκαιρίες, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψήφισματος της τα ακόλουθα στοιχεία:

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έχοντας υπόψη το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

που εγκρίθηκε επίσημα από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 7 Δεκεμβρίου 2000,

- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχουν διαφορετικές μορφές φονταμενταλισμού, όπως θρησκευτικός, πολιτικός, ιδεολογικός,
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ευρωπαϊκές παραδόσεις και αξίες στους τομείς του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, της έννομης

τάξης και του κοσμικού χαρακτήρα του κράτους είναι πολύτιμες και συνεχίζουν να εξελίσσονται στην κοινωνία, με βάση τις δημιουργούμενες νέες ανάγκες της· λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι σημαντικό να προστατεύσουμε αυτές τις παραδόσεις από επιθέσεις εξτρεμιστικών και μισαλλόδοξων ομάδων,

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι θρησκευτικές κοινότητες, όταν αναλαμβάνουν αρμοδιότητες που ανήκουν στον κρατικό τομέα, λειτουργούν, εξ αντικειμένου, κατά της έννομης δημοκρατικής τάξης που επικρατεί στην ΕΕ,

Δ. καταδικάζοντας την ανάμιξη της εκκλησίας και των θρησκευτικών κοινοτήτων στο δημόσιο και πολιτικό βίο των κρατών, ιδίως στις περιπτώσεις όπου επιδιώκουν τον περιορισμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως στους τομείς της σεξουαλικής ζωής και της αναπαραγωγικότητας, ή υποκινούν και ενθαρρύνουν διακρίσεις,

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο φονταμενταλισμός δεν είναι ξένο φαινόμενο στην ΕΕ και ότι απειλεί τις θεμελιώδεις ελευθερίες και δικαιώματα των ατόμων, διότι επιδιώκει να υποτάξει την κρατική εξουσία και τα θεσμικά της όργανα σε μια μεροληπτική θεώρηση που αποκλείει την ισότητα των δικαιωμάτων για όσους δεν συμμερίζονται τη θεώρηση αυτή,

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι εκατομμύρια γυναίκες σε όλο τον κόσμο στερούνται βασικών ανθρωπίνων και πολιτικών δικαιωμάτων, όπως του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι,

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το δικαίωμα στη θρησκευτική ελευθερία, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος αλλαγής θρησκείας, του δικαιώματος του να μην έχει κανείς θρήσκευμα και του δικαιώματος άσκησης δόγματος, συμπεριλαμβάνονται σε πολλές διεθνείς συνθήκες και στις συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών,

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι όλοι οι κάτοικοι της ΕΕ πρέπει να γνωρίζουν και να σέβονται τις θεμελιώδεις αρχές της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών των πολιτών,

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα κράτη μέλη έχουν πλέον ένα κοινοτικό νομικό πλαίσιο που τους επιτρέπει να υιοθετήσουν μια αποτελεσματική πολιτική για την καταπολέμηση των διακρίσεων και για τη δημιουργία ενός κοινού συστήματος ασύλου και μιας νέας πολιτικής μετανάστευσης (Άρθρο 13 και Τίτλος IV της ΣΕΚ),

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι γυναίκες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα και την ελευθερία της επιλογής ή μη ενός θρησκείας καθώς και της χρήσης θρησκευτικών συμβόλων που τις εκφράζουν, εφόσον οι ίδιες επιθυμούν να υπογραμμίσουν την ταυτότητα τους,

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, ενώ η τεκνοποίηση θα έπρεπε να είναι καθαρά προσωπικό θέμα, οι αναπαραγωγικές λειτουργίες των γυναικών ελέγχονται συχνά από την οικογένεια, την εθνική νομοθεσία και/ή τους

θρησκευτικούς ηγέτες· ότι, επιπροσθέτως, η πλειονότητα των υπευθύνων για τον έλεγχο της αναπαραγωγικότητας των γυναικών, σε οποιοδήποτε επίπεδο, είναι άνδρες,

1. θεωρεί ότι κανένα πολιτικό σύστημα και κανένα θρησκευτικό κίνημα δεν μπορεί να είναι υπεράνω του σεβασμού των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών ελευθεριών και δε μπορούν να χρησιμοποιούνται ως στοιχεία ταυτότητας των πολιτών η πολιτική ένταξη ή το θρήσκευμα

2. είναι πεπεισμένο ότι δεν υπάρχει πραγματική δημοκρατία χωρίς σεβασμό των δικαιωμάτων των γυναικών, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος αυτοπροσδιορισμού και της ισότητας γυναικών και ανδρών·

3. αρνείται τη χρησιμοποίηση της πολιτικής ως μέσου περιορισμού των ελευθεριών και δικαιωμάτων των γυναικών ή ως μέσου οποιονδήποτε διακρίσεων καταδικάζει τις διοικήσεις θρησκευτικών οργανώσεων και τους ηγέτες εξτρεμιστικών πολιτικών κινήσεων που προωθούν τις φυλετικές διακρίσεις την ξενοφοβία, το φανατισμό και τον αποκλεισμό των γυναικών από ηγετικές θέσεις στην πολιτική και θρησκευτική ιεραρχία·

4. καταδικάζει οποιαδήποτε πράξη βάζει σε κίνδυνο τη σωματική και ψυχική ακεραιότητα και την υγεία των γυναικών, όπως η κλειτοριδεκτομή· καλεί τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν νομοθεσία κατά της πρακτικής αυτής·

Αιτιολόγηση:

Σύμφωνα με το British Medical Association. 3.000 τέτοιες επεμβάσεις πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ, σύμφωνα με έρευνα που έγινε στο πλαίσιο του προγράμματος Daphne, το μεγαλύτερο ποσοστό των μεταναστριών που έρχονται στην Ευρώπη, κατάγονται από χώρες που εφαρμόζουν την κλειτοριδεκτομή. Στην ΕΕ, μόνο η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν νόμους που απαγορεύουν την πρακτική αυτή.

5. καταδικάζει οποιοδήποτε έλεγχο της αναπαραγωγικότητας των γυναικών, στο όνομα θρησκείας, φυλής, κουλτούρας, ή εθνικότητας· θεωρεί ότι οι γυναίκες έχουν το δικαίωμα να διαλέγουν εάν και/ή πότε θα κάνουν παιδιά και πόσα· όλες οι γυναίκες ανεξαρτήτως ηλικίας, έχουν το δικαίωμα στην ενημέρωση και στην πρόσβαση σε υπηρεσίες που σχετίζονται με την αναπαραγωγικότητα·

6. καταδικάζει κάθε ενέργεια που αρνείται στις γυναίκες το δικαίωμα τους να έχουν τις δικές τους επιλογές σε θέματα που συνδέονται με τη σεξουαλική τους συμπεριφορά, τον τρόπο ζωής τους και τις προσωπικές τους σχέσεις·

7. καταδικάζει την εφαρμογή απάνθρωπων, βίαιων και ταπεινωτικών τιμωριών, ειδικά κατά των γυναικών, που περιλαμβάνονται στον ποινικό κώδικα ή

αποτελούν πρακτική κάποιων τρίτων χωρών, όπως το μαστίγωμα και οι λιθοβολισμοί, στο όνομα θρησκευτικών παραδόσεων·

8. καταδικάζει τις δολοφονίες για λόγους τιμής, όπου αρσενικά μέλη της οικογένειας μπορούν να δολοφονήσουν την αδελφή ή κόρη τους για λόγους «τιμής»· τονίζει ότι δράστες τέτοιων εγκλημάτων θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως δολοφόνοι από την ποινική νομοθεσία και το δικαστικό σύστημα·

Αιτιολόγηση:

Το Σεπτέμβριο του 2000, το Ταμείο για την Ενίσχυση των Πληθυσμών των Ηνωμένων Εθνών (UNFPA) υπολόγισε ότι περίπου 5.000 γυναίκες και κορίτσια δολοφονούνται κάθε χρόνο από αρσενικά μέλη της οικογένειας τους, για λόγους 'τιμής'. Οι δράστες συχνά μένουν ατιμώρητοι σε κράτη όπου τέτοιου είδους βία θεωρείται αποδεκτός τρόπος ελέγχου της συμπεριφοράς των γυναικών και όχι σοβαρό έγκλημα.

9. καλεί τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν νομοθεσία που διασφαλίζει το σεβασμό της πολυπολιτισμικότητας και προωθεί μέτρα για την εξάλειψη των γκέτο·
10. καλεί τα κράτη μέλη να παραμείνουν ουδέτερα απέναντι στα διάφορα θρησκευτικά δόγματα, να διατηρήσουν τον κοσμικό τους χαρακτήρα, με πλήρη διαχωρισμό των αρμοδιοτήτων εκκλησίας και κράτους και να καταργήσουν τα όποια νομικά και πρακτικά εμπόδια στην άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και τη χρήση θρησκευτικών συμβόλων, εφ' όσον οι θρησκευτικοί κανόνες είναι συμβατοί με τις εθνικές νομοθεσίες, το κράτος δικαίου και τις διεθνείς συμβάσεις·
11. προτείνει η διαμόρφωση και η εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής να γίνονται με βάση τέτοιες αρχές (δημοκρατία, σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων) και να ασκούνται κατά τέτοιο τρόπο (αντιμετώπιση θεμάτων και προβλη-

μάτων με ειρηνικά μέσα) ώστε να συμβάλουν ουσιαστικά στην προσπάθεια εξάλειψης των αντιευρωπαϊκών (αντιδυτικών) αντιδράσεων και των φονταμενταλιστικών τάσεων·

12. ζητεί από το Συμβούλιο να επιστήσει την προσοχή σε καθεστώτα τρίτων χωρών, με τα οποία συνάπτει οικονομικές και εμπορικές συμφωνίες, να μην επεμβαίνουν στη ζωή των πολιτών και ειδικά των γυναικών, με τρόπο που αντιβαίνει στις διεθνείς συμβάσεις για το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων·
13. υποστηρίζει τις γυναίκες που μάχονται κατά του φονταμενταλισμού και κατά οποιασδήποτε κίνησης που αποσκοπεί στον αποκλεισμό τους λόγω φύλου από την κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή καθώς και από την πρόσβαση τους σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές του πλανήτη·
14. καλεί τα κράτη μέλη να ζητήσουν από τρίτες χώρες με τις οποίες συνεργάζονται, να δράσουν ώστε να εξασφαλίσουν στις γυναίκες το δικαίωμα ψήφου, εργασίας, εκπαίδευσης, ιδιοκτησίας, κληρονομικών δικαιωμάτων, καθώς και το δικαίωμα συμμετοχής στα κέντρα λήψης αποφάσεων και άσκησης δημοσίων αξιωμαίων·
15. θεωρεί απαραίτητη, στο πλαίσιο μιας προληπτικής πολιτικής, την άμεση κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών, προσφύγων και μειονοτήτων, που νομίμως διαμένουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την αναγνώριση όλων των πολιτικών και εργασιακών δικαιωμάτων τους·
16. καλεί το Συμβούλιο να υποστηρίξει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της Ευρωμεσογειακής συνεργασίας, σε πρωτοβουλίες σε θέματα διαπολιτισμικού διαλόγου·
17. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της διαδικασίας του Τάμπερε για τη διαμόρφωση μιας κοινής Ευρωπαϊκής Πολιτικής για τη μετανάστευση και το άσυλο, να αναγνωρίσει ως λόγο χορήγησης ασύλου τις διακρίσεις και διώξεις που υφίστανται οι γυναίκες πρόσφυγες που προέρχονται από θεοκρατικά και φονταμενταλιστικά καθεστώτα.